

O. BONAWENTURA M. PODHORODECKI OFMConv (1899–1941)

Michał Podhorodecki urodził się 29 września 1899 r. we wsi Synowództwo Wyżne koło Stryja jako syn funkcjonariusza kolejowego (strażnika) Ignacego Podhorodeckiego i Pauliny 1. voto Legenfeld z domu Czubrych. Ochrzczony został w parafii Skole w diecezji lwowskiej dnia 2 października 1899 r. przez księdza Teodora Strockiego. Jego rodzicami chrzestnymi byli: Jan Kołodnicki i Helena z domu Kozło.

Od roku 1906 uczęszczał do sześcioklasowej Męskiej Szkoły Ludowej w Lesku, a od 1909 r. do prywatnego gimnazjum przy klasztorze OO. Franciszkanów we Lwowie. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił tamże w dniu 14 września 1915 r. do Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (OO. Franciszkanów). W latach 1916–1922 kształcił się w Kolegium Serafickim w Krakowie. Święcenia niższe przyjął 16 grudnia 1917 r., diakonat 27 grudnia 1921 r., a święcenia kapłańskie 26 lutego 1922 r. Jako ekstern otrzymał świadectwo dojrzałości w Państwowym X Gimnazjum Realnym im. H. Sienkiewicza we Lwowie. Był nauczycielem w internacie konwentu lwowskiego.

Od 14 grudnia 1927 r. studiował filologię romańską na Uniwersytecie Lwowskim. Przeniesiony w 1932 r. przez władze zakonne do Krakowa, kontynuował studia na Wydziale Filozoficznym UJ, przede wszystkim w zakresie filozofii oraz psychologii eksperymentalnej i uzyskał w styczniu 1936 r. stopień magistra. Jednocześnie w latach 1933–1936 pełnił funkcję sekretarza prowincji. W latach 1936–1939, nie przerywając pracy naukowej, był definitorem czasowym kustodii krakowskiej i prokuratorem prowincji.

Wyniki jego badań w zakresie psychologii doświadczalnej, opublikowane w pracy p.t. *La fixation de l'attention parties laterales de champ de vision*, omawiano na posiedzeniu Polskiej Akademii Umiejętności (*Comptes Rendus Mensuels des Séances de la Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles*, 1936 nr 1).

W 1936 r. wyjechał do Louvain, gdzie przez pół roku studiował psychologię pod kierunkiem A. Nichotte'a. Owocem tych studiów była rozprawa p.t. *Études sur la perception dans le champ visuel périphérique* (Kraków 1938). W czerwcu 1938 r. uzyskał stopień doktora filozofii na UJ na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem Władysława Heinricha *Uprzednia znajomość materiału, a utrwalanie pamięciowe* (Kraków 1939). Dnia 1 września 1938 r. został asystentem kontraktowym pracowni psychologicznej UJ. Jednocześnie wykładał w seminarium franciszkańskim psychologię, historię filozofii, katechetykę i medycynę pastoralną. W czasie swego ośmioletniego pobytu w Krakowie prowadził regularnie rekolekcje dla młodzieży akademickiej, uwzględniając w konferencjach osiągnięcia psychologii. Zbiór tych konferencji ukazał się drukiem w książce *Dłaczego wierzę* (Niepokalanów 1937). Młodzież akademicka nazywała go „Savonarolą”.

O. Podhorodecki pisywał do „Rycerza Niepokalanej” oraz do „Wiadomości z Prowincji OO. Franciszkanów w Polsce”. Od jesieni 1938 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. W poglądach politycznych zbliżony był do Narodowej Demokracji; po śmierci R. Dmowskiego ogłosił o nim artykuł w „Polityce narodowej” (1939, nr 1–2). W 1939 r. po wyjeździe prowincjała Wincentego Borunia o. Bonawentura został asystentem o. Anzelma Kubita, komisarza dla klasztorów w prowincji pod okupacją niemiecką. Z nastaniem okupacji zorganizował konspiracyjne wykłady teologii w seminarium zakonnym w Krakowie. Był równocześnie rektorem studium teologicznego oraz redagował tajną gazetę.

20 stycznia 1941 r. o. Bonawentura został aresztowany i osadzony w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Po trzech miesiącach przewieziono go 5 kwietnia 1941 r. do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie otrzymał numer 11981. Dnia 14 maja 1941 r. komendant obozu w Oświęcimiu nie wyraził zgody na posyłanie mu lekarstw. Przez dwa miesiące chorował na zapalenie nerek. Zmarł dnia 8 listopada 1941 r. na oddziale infekcyjnym obozu. Według innej wersji śmierć nastąpiła 10 listopada 1941 r.

Bibliografia na temat o. B. M. Podhorodeckiego

1. B. Olszewicz, *Lista strat kultury polskiej (1 IX 1939-1 III 1946)*, Warszawa, Wydawnictwo S. Arcta, 1947, s. 207.
2. *Wykaz zmarłych duchownych archidiecezji krakowskiej, którzy padli ofiarą zbrodni niemieckich w latach 1939–1945*, Kraków 1965, s. 16 (powielone).
3. J. Gruszecki, *Działalność społeczna Kościoła podczas okupacji hitlerowskiej*, [w:] „Chrześcijanin w świecie” 9(1978), s. 28.
4. W. Jacewicz, J. Woś, *Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939–1945*, Warszawa 1977–81, t. 1, s. 313.

O. Bonawentura Michał Podhorodecki OFMConv (1899–1941)

5. K. Piwowarski, *Straty personalne nauki polskiej w Krakowie w dobie okupacji niemieckiej*, „Rocznik Krakowski”, 1949–1957, t. 31, s. 101.

6. B. Przybyszewski, *Dzieje kościelne Krakowa w czasie okupacji 1939–45*, [w:] „Chrześcijanin w świecie” 10(1979), s. 40 i 11(1979), ss. 41–42.

7. K. Szweda, *Wspomnijmy męczenników*, „Gość niedzielny” 1959, nr 37, s. 291.

8. W. Szoldrski, *Martyrologium duchowieństwa polskiego pod okupacją niemiecką w latach 1939–45*, [w:] „Sacrum Poloniae Millennium”, Rzym 1965, XI.

9. „Commentarium Ordinis Fratrum Minorum Conv.”, 1930, s. 48; 1933, s. 118; 1939, s. 242; 1940, s. 212; 1949, s. 242.

10. *Liber mortuorum Conventus Cracoviensis; Liber mortuorum Conventus Premisliensis; Liber mortuorum Conventus Varsaviensis*, 4(1934), ss. 16–17; 1935, s. 92.

11. AK 48(1956), s. 185.

12. Archiwum OO. Franciszkanów w Krakowie: A. Kubit, *O. Bonawentura Podhorodecki*, [w:] A. Karwacki, *Sławniejsi franciszkanie w Polsce. Ich życiorysy i dzieła* (msp), ss. 237–238.

13. Akta personalne o. Bonawentury Podhorodeckiego; Archiwum UJ: teki personalne WF 478, S II 619.

14. C. Baran, *Martyrologium OO. Franciszkanów w Polsce w czasie II wojny światowej*, Warszawa 1969, s. 167, 252 (msp).

15. Drobne artykuły w „Ryccerzu Niepokalanej” z lat 1922–1930.

16. Zjazd magistrów, „Wiadomości z Prowincji OO. Franciszkanów w Polsce” 4(1934), ss. 16–17.

17. *Pełnia życia katolickiego a tercjarstwo. Przemówienie w czasie Kongresu Tercjarskiego w Krakowie 16.06.1935*, „Pochodnia Seraficka” 10(1935), ss. 225–231. – Przedruk „Wiadomości Tercjarskie” 26 i 27(1935), ss. 76–80.

18. B. M. Podhorodecki, *Études sur la perception dans le champ visuel péripérique*, Kraków 1938, druk. P. Mitreğa w Cieszynie.

19. Tenże, *Uprzednia znajomość materiału, a utrwalanie pamięciowe*, Kraków 1939, Druk. Powściągliwość i Praca.

20. Tenże, *Wielki Polak i katolik* (R. Dmowski), „Polityka narodowa” luty 1939, ss. 64–69.

21. „Commentarium Ordinis Fratrum Minorum Conv.”, 1941, ss. 20–21.

22. Archiwum Prowincji OO. Franciszkanów w Krakowie, Teka personalna o. B. Podhorodeckiego.